

Hørselshemmedes Landsforbund (HLF)
Postboks 6652 Etterstad
0609 Oslo
hlf@hlf.no

Oslo, 5. juli 2005

Moderniseringsdepartementet
Postboks 8114 Dep.
0032 Oslo
Postmottak@mod.dep.no

Høringsuttalelse om forslag til regelverk om offentlige anskaffelser

Hørselshemmedes Landsforbund (HLF) ønsker å avgi en høringsuttalelse til forslag til nytt regelverk om offentlige anskaffelser. Vi avgrensner dette høringssvaret til vilkår om universell utforming, og imøteser en egen høring om kontraktsklausuler som forbyr diskriminering.

Hørselshemmedes Landsforbund (HLF) er en interesseorganisasjon for landets hørselshemmede. 14,5 prosent eller rundt 600 000 nordmenn har en hørselshemming, og HLF organiserer 38 000 av dem.

HLF ser positivt på at kravet til universell utforming er tatt inn i lovens § 6 og i forskriften. Vi mener imidlertid at definisjonen i forskriftens §4-1, Generelle definisjoner, punkt 1. ikke tydelig nok presiserer at det er hovedløsningen som skal være universell. Det kan føre til at det lages tilleggsløsninger som virker fordyrende for samfunnet eller enkeltpersoner. Universelle løsninger er også bra for andre grupper enn personer med funksjonsnedsettelse.

Som et eksempel på dette vil vi nevne utviklingen av en boks som skal gjøre det mulig å ta imot digitale TV sendinger. På en konferanse arrangert av NRK 7. april 2005, hvor en representant fra HLF var til stede, ble det sagt at det skulle utvikles en boks for vanlig bruk og en annen for de som hadde behov for tekst. Denne ville bli dyrere, men ekstrakostnaden kunne dekkes av Rikstrykdeverket som teknisk hjelpemiddel. Denne uttalelsen viser klart at det er behov for å tenke universelle løsninger når et offentlig organ er bestiller. Tekst er i utgangspunktet et gode for alle, og brukes ikke bare av hørselshemmede. Også for mange eldre med begynnende nedsatt hørsel som enda ikke har behov for høreapparat, folk som ser TV i støyende omgivelser og innvandrere som lærer norsk, er teksting viktig. Undersøkelser gjort i Finland og andre europeiske land, viser at teksting også er en god metode til å bedre leseferdigheter hos barn. Det sier seg selv at disse andre gruppene ikke vil få tilleggskostnader dekket av RTV. Muligheten til å kunne bruke tekst er i tillegg til å være tilgjengelig for hørselshemmede, universell utforming for alle brukere, og bør være hovedløsningen.

Vi vil også påpeke at **EU direktiv 2004/18/EC** i tillegg til universell utforming i **Artikkel 23** om tekniske spesifikasjoner, viser til **tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse** i tillegg til universell utforming for alle:

"Whenever possible these technical specifications should be defined so as to take into account accessibility criteria for people with disabilities or design for all users".

Dette kommer ikke tydelig fram i det norske lovforslaget og forskriften som kun henviser til universell utforming.

HLF opplever ofte at offentlige tilbud som for eksempel kino, teater og transport ikke omfatter tilgjengelighet for hørselshemmede, til tross for at en ide om universell utforming ligger til grunn for planlegging og bestilling. HLF ønsker derfor en presisering av kravet til tilgjengelighet.

Offentlige myndigheter har med sine milliardinnkjøp stor påvirkningskraft når det gjelder å fremme utviklingen av tilgjengelige varer og tjenester som har betydning for personer med funksjonsnedsettelse. En viktig del av det offentlige tjenestetilbudet er transport. Ved å stille krav til visuell informasjon og visuell varsling ved ekstraordinære hendelser i forbindelse med utlysning av konsesjoner og innkjøp av materiell, vil det bli mulig for hørselshemmede å benytte offentlige transportmidler i større utstrekning enn i dag.

Forskriftens § 4-3 Standarder og spesifikasjoner

a. standard

HLF mener det er et stort problem at det ikke er obligatorisk å bruke godkjente standarder. Hørselshemmede opplever ofte at fordi man ikke benytter europeisk standard for teleslynger, finnes det et utall av ubrukelige teleslynger over hele landet. I store byggeprosjekter som kinoer og kulturhus sitter man igjen med dårlige løsninger som er utført av firmaer med manglende kompetanse. Bruk av standarder bør derfor være obligatorisk. Dette bør spesielt gjelde når det gjelder kvalitet på teknisk utstyr som angår tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

HLF er kjent med at det skal lages en veileder for universell utforming, men dette er ikke tilstrekkelig for å sikre tilgjengelighet. I tillegg bør det lages en database med standarder og tekniske spesifikasjoner som sikrer kvalitet. Som et eksempel på resultatet av manglende standarder vil vi vise til totalreoveringen av et offentlig kulturbygg i en middels stor norsk kommune. Kinosalen her ble bygget om, det tekniske anlegget skiftet ut og teleslynge installert. Det viste seg i ettertid at denne teleslyngen var lagt helt feil, slik at den ikke virket. Det ble utbedret, men på en slik måte at den ikke virker maksimalt, og heller ikke over hele salen. Dette kunne vært unngått dersom man hadde benyttet den Europeiske standarden for teleslynger. Den andre siden av saken er at underleverandør ikke hadde de kvalifikasjoner som var nødvendig, noe som er et brudd på kvalifikasjonskrav **§ 7-5, punkt 4** og **§ 15-5** i forslag til ny forskrift.

HLF mener at det derfor må stilles klare krav i **§ 7-5** og **§15-5** til kvalifikasjoner, og leverandøren må være ansvarlig for at underleverandører fyller kravene på de aktuelle områdene. Dette er spesielt viktig når det gjelder publikumsbygg som skal være tilgjengelig for alle.

h. Tekniske spesifikasjoner

HLF stiller spørsmål ved den bestillingskompetansen som offentlige myndigheter innehar. Kommunen som er brukt som eksempel i forrige avsnitt hadde ikke slike kunnskaper om teleslynger at de kunne stille de rette kravene, og hadde heller ikke kompetanse til å teste resultatet i ettertid. Til det ble det brukt et firma med kompetanse på området. Hovedleverandøren hadde heller ikke sikret at underleverandør hadde de rette kvalifikasjoner på området.

Dette viser helt klart at en veileder for universell utforming også bør inneholde henvisninger til en database med standarder og tekniske spesifikasjoner som det bør være obligatorisk å følge for å sikre kvalitet. Veilederen bør utvikles i samarbeid med funksjonshemmedes organisasjoner.

§ 7-4 og § 15-4 Krav til ytelsen og bruk av tekniske spesifikasjoner

HLF er av den oppfatning at det bør stilles konkrete krav til bruk av tilgjengelighetsstandarder og funksjonskrav til tekniske hjelpemidler som teleslynger og annet hørselsteknisk utstyr. Uttrykket "*så langt det er mulig*" blir upresist i forhold til slike krav, og kan føre til at leverandører og underleverandører benytter billigere og dårligere løsninger, som på lengre sikt ikke tilfredsstillende nødvendige kvalitetskrav.

Uttrykket "*eller tilsvarende*" er ikke presist nok. Det er nødvendig å presisere og få fram at kvaliteten må være den samme og at løsningen skal gi like godt resultat.

HLF vil anmode Moderniseringsdepartementet om å ta med våre merknader i det videre arbeidet med regelverket om offentlige anskaffelser.

Med vennlig hilsen

Hørselshemmedes Landsforbund (HLF)

Steinar Antonsen

Fung.generalsekretær